

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1863/2023
03.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирко Радовић, адвокат из ..., против туженог АД „Путеви“ из Ужица, чији је пуномоћник Љубиша Павловић, адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 585/22 од 04.10.2021. године, у седници већа одржаној 03.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 585/22 од 04.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П1 589/18 од 18.10.2021. године, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете плати укупан износ од 795.000,00 динара и то на име претрпљених физичких болова 400.000,00 динара, на име душевних болова због умањења животне активности 150.000,00 динара и на име претрпљеног страха 245.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 18.10.2021. године, као дана пресуђења, па до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 130.500,00 динара.

Апелациони суд у Крагујевцу је након одржане расправе пред тим судом донео пресуду Гж1 585/22 од 04.10.2021. године, којом је у ставу првом изреке укинуо наведену првостепену пресуду и пресудио тако што је ставом другим изреке делимично усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности исплати износ од 150.000,00 динара са законском затезном каматом од 18.10.2021. године, као дана пресуђења, до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 400.000,00 динара на име претрпљених физичких болова и износ од 245.000,00 динара на име претрпљеног страха, са са законском затезном каматом од 18.10.2021.

године, као дана пресуђења, до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 289.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, побијајући је у усвајајућем делу, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 3. и члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23) Врховни суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити је дошло до пропуста у примени или погрешне примене које од одредаба ЗПП због којих се ревизија може изјавити по члану 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу на одређено време код туженог на пословима ..., по основу уговору о раду од 17.08.2011. године. Радио је у Алжиру, где је са осталим запосленима туженог радио на припремама градилишта. Радили су у пустињи, где нема електричне енергије, због чега су за покретање агрегата и свих осталих машина користили дизел гориво, које им је стизало у бурадима тежине око 200 литара. Сви запослени, па и тужилац су радили и физичке послове као што је ношење, истовар контејнера, качење и слично. Тужилац је радећи послове на бетонској бази, спорног дана 10.05.2012. године, требало да сипа дизел гориво у агрегат и покрене производњу бетона. Бурад са горивом су била на дрвеној платформи одакле је требало исто да превезе палетаром до агрегата који је био удаљен око 300 метара. Тужилац је довезао палетар до дрвене платформе на којој су се налазила бурад, спустио је виљушке од палетара на ивицу платформе да би могао лакше да навуче буре за горивом. Платформа је делимично била клизава јер је по њој било капљица расутог горива, због тога је водио рачуна где ногом стаје, међутим, приликом навлачења бурета рукама на виљушке палетара, нога му се искренула и излетела због тежине бурета, услед чега се буре заокренуло и тужилац пао преко истог. Приликом пада осетио је оштар бол у пределу кичме. Тешко је устао и сео у камион из ког није могао сам да изађе. Имао је јаке болове у пределу леђа због чега се обратио лекару у Алжиру, али како исти нису престали вратио се у Србију, где је лечен у болници у Ужицу и упућен на даље лечење у Клинички центар у Београду где је оперисао кичму у јулу 2012. године и након операције је упућен на бањско лечење. Вештачењем од вештака неуролога др. Владимира Јагодића и ортопеда-трауматолога др. Мирослава Јеврића утврђено је: да је тужилац критичном приликом задобио тешку телесну повреду - пуцање периферног везивног прстена међупршљанског диска и испадање меког једра уз укљештење десног кичменог живца С1; да су последице трајне због оштећења десног мишића прегибача табана, са умањењем опште животне активности од 15%, која се огледа у немогућности пропињања на прсте десног стопала, отежаног хода нарочито низ степенице, немогућности трчања, са значајнијим ограничењима приликом управљања моторним возилима које непрекидно може да траје најдуже 20 минута, као и неспособност за физичка оптерећења, подизање и ношење терета, због чега трпи ограничења у свакодневним животним активностима,

као и да је период активног и непрекидног лечења тужиоца трајао 14 месеци и 13 дана од повређивања, до 01.08.2013. године; да је трпео физичке болове јаког интензитета у трајању од 10 дана, средњег интензитета у трајању од 20 дана и слабог интензитета у трајању од 20 дана, с тим да се исти повремено и даље јављају. Тужилац је услед повреде трпео примарни страх јаког интензитета у трајању од 5 минута, секундарни страх јаког интензитета у трајању од 2 дана (страх од последице и евентуалних компликација), као и секундарни страх средњег интензитета у трајању од 30 дана.

Овако утврђено чињенично стање резултат је оцене доказа изведених од стране другостепеног суда, који је поступио у складу са одредбама члана 383. став 3. и 4. ЗПП и по својим овлашћењима укинуо првостепену пресуду и одлучио о захтевима, применом члана 387. став 1. тач. 6. истог закона. Другостепени суд је применом члана 164. Закона о раду и чланова 154. став 2., 173. и 174. Закона о облигационим односима делимично усвојио тужбени захтев, оценивши да је тужени објективно одговоран за нематеријалну штету коју је тужилац претрпео услед предметне повреде задобијене на раду. Тужилац је радио на припреми градилишта у пустињи, у специфичним условима рада, који послови по својој природи носе ризик од повређивања. Да би покренуо производњу бетона, тужилац је морао да превезе гориво које је допремано у бурадима, при чему тужени није оспорио наводе тужиоца и саслушаног сведока ББ, да је у тој фази радова на градилиштима тужилац за потребе обављања повереног посла вршио и превоз буради, која је рукама навлачио на виљушке палетара и управо приликом утовара бурета са горивом је задобио тешку телесну повреду. Нема искључиве кривице тужиоца за насталу штету, јер тужени, на коме је терет доказивања, није доказао да је тужилац самоиницијативно и неовлашћено вршио утовар бурета, с обзиром да је то било у функцији обављања посла који је тужиоцу поверен, а то је покретање производње бетона. Другостепен суд је оценио да је истакнути приговор застарелости неоснован у односу на потраживање накнаде штете због умањења животне активности, имајући у виду да је период активног и непрекидног лечења тужиоца трајао до 01.08.2013. године, када је умањење животне активности добило свој коначан облик, те да до подношења тужбе 24.12.2015. године није протекао трогодишњи рок застарелости. Потраживање накнаде штете за претрпљене физичке болове и страх је застарело у смислу одредбе члана 376. ЗОО.

По оцени Врховног суда, становиште другостепеног суда је засновано на правилној примени материјалног права.

Према одредби члана 164. Закона о раду, послодавац је дужан да накнади штету запосленом који претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, у складу са законом и општим актом.

Из ове законске норме произлази да послодавац одговара за штету коју запослени претрпи на раду и у вези са радом, по општим начелима одговорности, а основ за накнаду штете због повреде права запосленог је претпостављена кривица послодавца. Услови одговорности су да је запослени претрпео штету, да је штета проузрокована на раду или у вези са радом и да не постоје разлози за искључење одговорности послодавца.

Повредом на раду, у смислу члана 22. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, подразумева се повреда осигураника која се догоди у

просторној, временској и узрочној повезаности са обављањем посла по основу ког је осигуран, а која је проузрокована непосредним и краткотрајним механичким, физичким или хемијским дејством, наглим променама положаја тела, изненадним оптерећењем тела или другим променама физиолошког стања организма (удари и падови) . Повредом на раду сматра се и повреда проузрокована на начин из става 1. овог члана, коју осигураник - запослени претрпи при обављању посла на који није распоређен, али који обавља у интересу послодавца код кога је запослен (став 2.).

Чланом 173. ЗОО прописано је да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу сматра се да потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете, а чланом 174. истог закона да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њом бави. Према прописима о безбедности и здрављу на раду послодавац је дужан да рад организује и мере заштите на раду спроведе тако да запослени уз нормалну пажњу може да обавља рад без опасности по свој живот и здравље. Пропуштање ове дужности повлачи одговорност послодавца за штету која запосленом услед тога настане. Наведеној обавези одговара право запосленог на безбедност и заштиту живота и здравља на раду.

У конкретном случају, тужилац је радио на припреми градилишта у Алжиру у пустињи, у специфичним условима рада, где нема електричне енергије, због чега су за покретање агрегата и свих осталих машина користили дизел гориво, које им је стизало у бурадима тежине око 200 литара, те је тужилац за потребе обављања повереног посла (да би покренуо производњу бетона), требало да буре са горивом утовари на палетар, којом приликом је задобио тешку телесну повреду када му се, приликом навлачења бурета са горивом на виљушке палетара, нога искренула и излетела, услед чега се буре заокренуло и тужилац пао преко истог.

Дакле, обављајући опасну делатност и померајући буре са горивом која се може сматрати опасном ствари због свог облика, тежине и материјала, тужилац се повредио испуњавајући своје радне задатке. У наведеном се огледа и узрочно-последична веза између обављања опасне делатности и руковања опасном ствари и настале штете, па је правилно другостепени суд применио материјално право када је обавезао туженог да тужиоцу накнади штету за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, правилно оценивши да потраживања за овај вид штете није застарело, јер је непрекидно лечење тужиоца трајало до 01.08.2013. године, када је умањење животне активности добило свој коначан облик, па до подношења тужбе 24.12.2015. године није протекао трогодишњи рок застарелости прописан одредбом члана 376. ЗОО.

Насупрот наводима ревизије, тужени није доказао да је штета узрокована искључивом радњом тужиоца као оштећеног, или трећег лица коју није могло да предвиди, спречи или отклони, па не постоје околности за искључење од објективне одговорности тужене на основу члана 177. став 2. ЗОО. Нису основани ревизијски наводи да је тужилац искључиво одговоран за насталу повреду јер уговор бурета са горивом на палетар није у опису његовог посла и за исто није имао изричит налог. Тужилац је повреду претрпео приликом извршавања послова које је обављао као део својих радних задужења на свом радном месту, јер да би покренуо производњу бетона, тужилац је морао да користи гориво које је допремано у бурадима.

Ревизијски наводи да је другостепени суд погрешно оценио да не постоји допринос тужиоца настанку штете, не утичу на досуђени износ накнаде нематеријалне штете. Наиме, досуђени износ, и уз уважавање навода да је тужилац својим непажљивим кретањем по клизавој платформи допринео настанку штете, својом висином не одступа од циља да се оштећеном обезбеди задовољење за душевне болове које трпи због умањене животне активности, квалификованог сумарно са 15% трајног умањења, за који вид штете је припадајућа накнада досуђена у износу од 150.000,00 динара.

Ни осталим наводима ревизије, не доводи се у сумњу правилност и законитост побијане одлуке, будући да је другостепена пресуда донета правилном применом материјалног права.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у првом ставу изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић